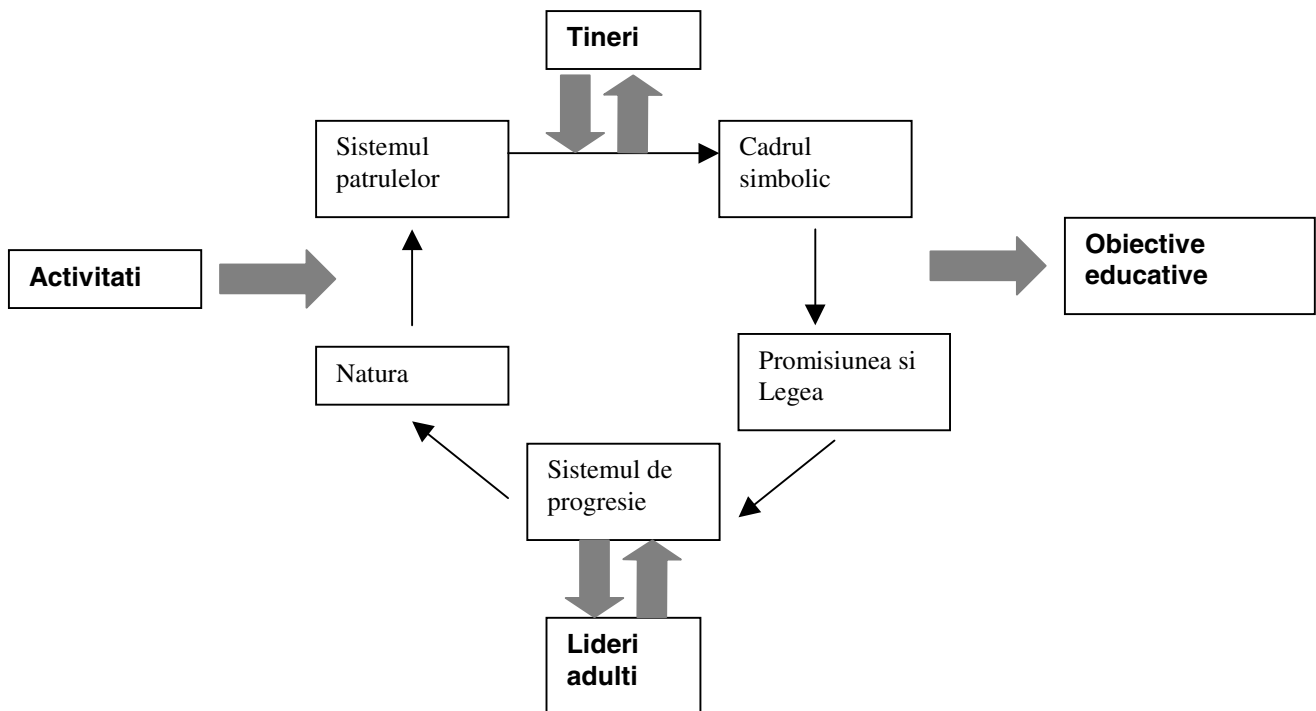

SISTEMUL DE PROGRES PERSONAL

A. INTRODUCERE

O prezentare schematica a principalelor elemente ce definesc viata de grup ne arata un sistem eficient ai carui termeni, pe de o parte, interactioneaza intre ei, iar pe de alta, mentin o stransa legatura cu toate componentele esentiale ale programului Scout.

ORGANIZATIA NATIONALA "CERCETASII ROMANIEI"
ECHIPA NATIONALA DE PROGRAME

Putem astfel observa ca o parte dintre elementele constitutive pot fi considerate fundamentale si universal valabile (natura, sistemul patrulelor, Legea si Promisiunea), in timp ce altele sunt adaptabile si caracteristice unei singure arii geografice sau perioade de timp (cadrul simbolic, sistemul de progresie).

Privit din alta perspectiva, cea a Programului RAPROM (dezvoltat de catre Departamentul de Programe al O.N.C.R.), pe langa si in completarea dezvoltarii celorlalte elemente definitorii ale Programului pentru Tineri (Proiectul Educativ, ariile de dezvoltare, obiectivele generale si specifice, ramurile de varsta, activitatile si metodele), sistemul de progres PERSONAL – si vom reveni asupra acestei sublinieri – vine sa sprijine efectiv definitivarea procesului educational si posibilitatea evaluarii sale.

B. CONCEPTE

1. FIECARE INDIVID CONTERAZA

Cercetasia este mai presus decat indivizii care o compun. Si atunci *"...de ce sa ne ingrijim de formarea personala a fiecaruia? Pentru ca acesta este singurul mod prin care putem educa. Poti instrui orice numar de oameni, chiar o mie daca beneficiezi de o voce puternica si metode eficiente de impunere a disciplinei; insa aceasta nu este educatie, aceasta nu este formare"* (Baden-Powell, *Aids to Scoutmastership*)

"Devine clar ca rolul unui lider cercetas este de a acorda atentie atat grupului in totalitatea sa, cat si indivizilor care il compun. Nu trebuie sa uitam ca grupul reprezinta doar o metoda prin care se incearca atingerea obiectivului final – dezvoltarea plenara a FIECARUI INDIVID." (RAP – *User's guide*)

"Puterea lupului sta in haita, iar cea a haitei, in lup" (Rudyard Kipling – *"Jungle Books"*)

Sistemul de progres personal nu isi propune sa forteze tinerii sa se dezvolte exclusiv in anumite directii, pre-definite, ci are ca obiectiv "cresterea" unei persoane, ca fiinta unica si autonoma, catre maximul potentialului sau. De aceea, sistemul de progres nu trebuie sa fie un sistem competitiv, iar Baden-Powell a atras in mod deosebit atentia asupra acestui aspect. In cuvintele sale, obiectivul nostru ar trebui sa fie *"dezvoltarea, in fiecare tinar, ambitiei, sperantei si sentimentului de acumulare si implinire, care il vor motiva, in continuare, in abordarea unor obiective si misiuni superioare"* (*The Scouter*, octombrie 1923)

2. FIECARE OM ESTE UNIC

Atentia acordata dezvoltarii individuale nu este un semn al elitismului. Fiecare persoana are nu numai capacitatea de a se dezvolta, ci si dreptul de a o face.

Cercetasia nu doreste sa creeze copii model, ea este deschisa tuturor si, mai ales, celor care au mai multa nevoie de ea.

"Exista 5 % trasaturi pozitive chiar si in cel mai abject caracter. Ideea este de a le gasi si dezvolta pana catre 80 – 90 %"

(Baden-Powell, *Aids to Scoutmastership*)

ORGANIZATIA NATIONALA "CERCETASII ROMANIEI"
ECHIPA NATIONALA DE PROGRAME

In sfarsit, cercetasia insista asupra dezvoltarii individuale deoarece considera ca fiecare tanar trebuie sa-si asume responsabilitatea propriei formari. Educatia nu este posibila decat daca individul este motivat de ratiuni si animat de atingerea unor obiective specifice si personale.

"Secretul educatiei eficiente nu sta in instruirea desfasurata in interiorul unui cadru de cunostinte pre-definit si stereotip, ci in determinarea tanarului de a invata pentru sine."

(Baden-Powell, Aids to Scoutmastership)

3. PROGRES BAZAT PE OBIECTIVE EDUCATIVE

Primele incercari de a construi un sistem de progres au avut ca rezultat o lista de activitati, cu o complexitate din ce in ce mai mare, clasate pe categorii de interese ca: viata in natura, mestesuguri, observatie etc. Ca sa demonstreze ca a acumulat minimul de cunostinte sau abilitati, pentru fiecare categorie, tanarul trebuia sa treaca o serie de teste pre-definite.

Avantajul acestei abordari pragmatice este acela ca propune liderilor un "catalog" de activitati, pe baza caruia acestia pot dezvolta o intreaga structura de programe reprezentand, in acelasi timp, un sistem extrem de simplu de evaluare a progresului fiecarui individ.

Evident, metoda prezinta si mari dezavantaje, dintre care primul si cel mai important este ca determina cercetasii sa considere activitatile ca pe un scop in sine si sa uite de obiectivele educative avute in vedere initial. De asemenea, exista pericolul de a limita aplicarea practica a cercetasiei la o serie de activitati repetitive, ce nu pot lua in calcul intreaga sfera a intereselor tinerilor.

De aceea, noi propunem o distinctie clara intre obiectivele educative, pe de o parte, si activitatile prin intermediul carora acestea sunt atinse, pe de alta.

Sistemul de progres personal reprezinta, mai presus de toate, un cadru de referinta creat in scopul orientarii si evaluarii cresterii fiecarui tanar. Si totusi, aceasta schema nu trebuie considerata "litera de lege"; varietatea activitatilor Scout este practic nelimitata. Prioritatea absoluta este satisfacerea cererilor si nevoilor fiecarui tanar in parte. Ar putea fi o greseala fatala sa incercam sa limitam interesele cercetasilor la o lista de activitati guvernata de necesitatea dobandirii unui anumit numar de insemne. Tinerii adera la Miscare pentru a trai experiente noi si interesante, si nu pentru a dobandi mini-diplome.

"Este foarte periculos sa dezvoltam un sistem de progres sub forma unei serii de teste care sa dovedeasca in ce masura tanarul a dobandit sau nu capacitatea de a realiza o anumita activitate – orientare, ridicarea unui cort etc. In ultima instanta, aceasta formula va crea, in randul cercetasilor si a liderilor, o paguboasa confuzie intre activitatea propriu-zisa si obiectivele educative avute in vedere. In acelasi timp, continutul manualului de progres limiteaza varietatea activitatilor si ucide initiativa, ori de unde ar veni ea".

(RAP – User's Guide)

Este,asadar, mult mai adecvat ca sistemul de progres sa propuna o serie de obiective educative (exprimate in termeni de atitudini, talente si cunostinte ce trebuiesc insusite) astfel incat liderul si cercetasii sa aiba libertatea de a promova activitati diverse, avand, in acelasi timp, suficiente referinte pentru a putea evalua, in mod obiectiv, progresul.

4. SCOPUL SISTEMULUI DE PROGRES PERSONAL

Sistemul de progres personal permite fiecarui cercetas sa parcurga, cu ajutorul liderului, trei etape esentiale:

- 1. Intelegerea obiectivelor educative**
- 2. Personalizarea obiectivelor educationale si evaluarea progresului**
- 3. Recunoasterea progresului**

1. Intelegerea obiectivelor educative

"Nu are nici un sens sa predicam sau sa prezentam sub forma de comandament, in fata unui grup de tineri, Legea Cercetasului. Fiecare minte are nevoie de un anume mod de prezentare a ei spre a fi inteleasa cum se cuvine."

(Baden – Powell, Aids to Scoutmastership)

Concluzionand cuvintele Fondatorului, putem spune ca liderul are datoria de a prezenta si explica, fiecarui cercetas in parte, obiectivele educative pe care Organizatia i le propune, folosind un limbaj adecvat, de indata ce tanarul adera la Miscare.

2. Personalizarea obiectivelor educationale si evaluarea progresului

Odata ce obiectivele educative au fost lamurite, ceea ce conteaza in continuare este participarea la activitati si viata de grup. Obiectivele nu sunt eludate ci ele devin aspecte de fond.

Vom repeta ca ceea ce-i atrage pe tineri in cercetasie nu este "educatia" sau "dorinta de responsabilitate" ci distractia si prietenii. Unitatea Scout nu trebuie sa functioneze ca o scoala, in care fiecare individ este obsedat de trecerea unor teste sau examene ci, mai degraba, ca o gasca de prieteni in cautare de noi aventuri si descoperiri. Progresul personal se va impune, in mod natural, prin participarea la intreaga viata cercetaseasca.

Toate acestea nu sunt posibile, insa, fara sprijinul adultilor care, in acest caz, poate imbraca trei forme:

- Observarea fiecarui tanar in vederea gasirii atitudinilor si inclinatiilor noi pe care acesta le dovedeste cu timpul. Motivarea adultilor in acesasta directie si punerea la dispozitie a instrumentelor necesare trebuie sa constituie o prioritate a politicii de formare.
- Organizarea de evaluari colective, atat la nivel de patrula, cat si de unitate - aprecierea activitatii, a gradului de implicare si a interesului aratate de fiecare participant.
- Discutarea experientei, la nivel individual, astfel incat cercetasul sa devina constient asupra progresului pe care l-a facut si asupra provocarilor ce ii stau in fata - dezvoltarea autonomiei si a caracterului.

3. Recunoasterea progresului

Tinerii au nevoie ca progresul sa le fie recunoscut, atat de catre adulti, cat si de catre colegi. Acesta este un element esential in dezvoltarea increderii in sine si in motivarea unui progres viitor. In acelasi timp insa, nu trebuie sa uitam avertismentul lui Baden – Powell care, in "Aids to Scvotmastership" scria:

"Cercetasia nu reprezinta un spectacol la care castigam rezultate de suprafata prin plata in insemne"

ORGANIZATIA NATIONALA "CERCETASII ROMANIEI"
ECHIPA NATIONALA DE PROGRAME

Goana nebuna pentru achizitionarea de insemne cat mai multe si mai variate nu are nimic in comun cu adevaratul progres personal. In acelasi timp, este adevarat ca excesul inregistrat uneori in acest domeniu nu trebuie sa conduca la abolirea, fara discernamant, a tuturor formelor de recunoastere. Trebuie doar sa gasim un model simplu si eficient de a evalua progresul, un sistem dublu care, pe de o parte, sa permita atingerea constienta a obiectivelor educative, iar pe de alta, sa recunoasca dezvoltarea unor cunostinte sau talente speciale, corespunzand unor interese individuale sau rolului indeplinit in grup

C. SISTEMUL DE PROGRES PERSONAL

1. CONCEPTIA SISTEMULUI

Sistemul de progresie personal trebuie sa fie clar, usor de inteles pentru toata lumea, si mai ales pentru tineri, si usor de implementat. El se compune din doua elemente complementare:

- A. Etapele generale de progres**
- B. Sistemul de insemne pe specialitati**

A. Etapele generale de progres

Acest element defineste etapele pe care le parcurge un tanar in drumul sau catre atingerea obiectivelor educative, in cadrul fiecarei ramuri de varsta.

Ele sunt, de regula, trei, ca de exemplu:

- a) ***Stadiul de descoperire*** – in care tanarul invata despre propunerile cercetasiei pentru ramura lui de varsta si se decide sa faca un angajament de a trai dupa principiile Scout. Odata Legamantul depus, cercetasul incepe sa evolueze, constient, catre atingerea obiectivelor specifice ramurii de varsta.
- b) ***Stadiul intermediar*** – in care cercetasul a atins circa jumatate din obiectivele propuse.
- c) ***Stadiul final*** – in care cercetasul a atins toate obiectivele ramurii sale de varsta.

Diferitele stadii de progres, ca si insemnele aferente, sunt legate de cadrul simbolic propus de Organizatie pentru respectiva ramura de varsta (de ex., pentru temerari – "Insula", pt. Exploratori – "Cetateanul").

In mod normal, de la cercetasul aflat in ultimul stadiu se asteapta utilizarea cunostintelor si aptitudinilor acumulate in serviciul celorlalti, atat din interiorul cat si din exteriorul grupului.

Daca insemnele sunt acordate pentru a simboliza trecerea de la un stadiu la altul, ele trebuie sa se afle in concordanta cu cadrul simbolic utilizat.

Pentru a evita pericolul, destul de serios, de a deveni prea "scolari", se recomanda ca acordarea insemnelor sa fie legata de hotararea tanarului de a se dezvolta catre anumite obiective, si nu de atingerea acestora. Astfel, noul explorator primeste insemnul de "cetatean roman" in momentul in care isi ia angajamentul sa invete despre obiectivele ramurii si isi pregateste Legamantul.

Exploratorul care demonstreaza intelegerea acestor obiective si se angajeaza activ sa le atinga, dupa depunerea Legamantului, primeste insemnul de "cetatean european".

Odata ce el dovedeste ca s-a implicat ferm catre atingerea obiectivelor si demonstreaza un progres serios in aceasta directie devine "cetatean al lumii", ceea ce arata ca si-a propus sa mearga pana la capat si sa devina un cercetas experimentat.

Avantajul acestei abordari rezida in evitarea situatiei in care un tanar primeste cel mai important insemn al ramurii numai cu putin inainte de trecerea la alta varsta.

ORGANIZATIA NATIONALA "CERCETASII ROMANIEI"
ECHIPA NATIONALA DE PROGRAME

B. Sistemul de insemne pe specialitati

Baden-Powell a pus un accent deosebit pe sistemul de insemne, care *"incurajeaza tinerii sa-si exploreze propriile interese si talente si ii poate ajuta in alegerea unui drum in viata"*
(RAP – User’s Guide)

Cele doua elemente ale sistemului de progres personal sunt astfel definite incat sa se sprijine unul pe celalalt; atingerea unor obiective educative sa poata incuraja o persoana sa se specializeze intr-un anumit domeniu, iar obtinerea unui insemn de specialitate sa determine cercetasul sa evolueze catre un anume obiectiv general.

Decizia asupra situatiilor cand s-ar impune "decernarea" unui insemn de progres sau al unui "de specialitate" trebuie luata in timpul fazei de evaluare, parte a Metodei aplicata fiecarei ramuri de varsta. In acest proces trebuie implicati atat adultii cat si tinerii: *"...liderul trebuie sa incurajeze grupul in recunoasterea progresului unui anume individ si sa joace rolul de mediator in evaluarea cat mai obiectiva a acestuia"*.
(RAP – User’s Guide)

Cea mai buna metoda de a aprecia si recunoaste progresul unei persoane este observarea comportamentului sau in interiorul si exteriorul grupului, interesul pe care-l arata in diferite domenii si modul in care reuseste sa-si asume responsabilitati. In acest sens, lucrul cel mai important nu este atingerea unui "obiectiv standard", masurata prin teste, ci evaluarea efortului depus de catre fiecare cercetas in procesul dezvoltarii si a progresului pe care il realizeaza in raport cu sine insusi.

"Standardul nostru referitor la obtinerea insemnelor nu este atingerea unui anume nivel de cunostinte sau deprinderi, ci cantitatea de efort pe care a depus-o un tanar in vederea obtinerii acestora. Aceasta permite chiar si celui mai neajutorat dintre cercetasi sa porneasca cu sanse egale in raport cu semenii sai mai dotati, din orice punct de vedere."
(Baden – Powell, Aids to Scoutmastership)

D. MATERIALELE

Pentru a materializa aceste obiective, Echipa Nationala de Programe a produs "carnete de progres" pentru cercetasi, precum si "manuale" pentru lideri, cu acelasi continut, insa cu explicatii pedagogice mai detaliate.

a. CARNETELE DE PROGRES

explica, intr-un limbaj adaptat ramurii de varsta careia i se adreseaza:

- Propunerea pentru respectiva ramura de varsta (cadru simbolic si organizarea de grup).
- Obiectivele educative
- Sistemul de progres

b. MANUALUL PENTRU LIDERI ("Pachetul de Resurse")

detaliaza elementele sistemului de progres si ofera cateva idei asupra modului in care acesta poate fi implementat:

ORGANIZATIA NATIONALA "CERCETASII ROMANIEI"
ECHIPA NATIONALA DE PROGRAME

- Cum pot fi utilizate "carnetele de progres" in vederea prezentarii obiectivelor educative ale fiecarei ramuri de varsta si cum poate fiecare cercetas al respectivei categorii sa le adapteze la situatia sa personala si concreta.
- Cum se pot analiza activitatile planificate in vederea stabilirii modului in care ele pot contribui la atingerea anumitor obiective educative.
- Cum se poate organiza conducerea unei echipe astfel incat fiecare membru sa poata fi observat in ideea de a-i putea recunoaste progresul.
- Cum se poate organiza viata de grup astfel incat sa existe oportunitatea ca tinerii, sub indrumarea liderilor, sa poata evalua ei insisi diferitele activitati, progresul realizat de intregul grup precum si "cresterea" fiecarui individ in parte.

E. FORMAREA LIDERILOR

Formarea realizata cu ocazia diferitelor intalniri si stagii ar trebui sa le asigure liderilor suficiente premise pentru implementarea cu succes a tuturor acestor elemente.

Cum cercetasia este, in primul rand, "invatare prin actiune", este esential ca tinerii sa fie indrumati sa ia parte la actiuni practice, pentru ca altfel nici nu se pune problema atingerii obiectivelor educative.

"... in aceasta directie, cel mai important aspect al stagiilor de pregatire trebuie sa fie formarea adultilor ca ORGANIZATORI DE ACTIVITATI."
(RAP – User's Guide)

In timpul celei de-a doua etape a formarii, liderii trebuie sa invete CUM sa analizeze capacitatea si nevoile tinerilor si CUM sa adapteze activitatile programate la obiectivele educationale ce se doresc a fi atinse.

"Acesta este rolul adevaratului educator."
(RAP – User's Guide)

O buna metoda de pregatire a liderilor in vederea implementarii eficiente a programelor este, dupa cum s-a dovedit in multe asociatii europene, insusirea de catre fiecare adult a tehnicilor de management ale unui program. "Ciclul programului" reprezinta, in mare, modul in care trebuie organizata viata de grup in diferite stadii:

A. Evaluarea grupului. Pregatirea propunerilor de activitati viitoare

Liderii analizeaza rezultatele obtinute la sfarsitul ciclului anterior. Ei evalueaza cat de bine au fost aplicate metodele respectivei ramuri de varsta, de cat succes s-au bucurat activitatile propuse si cat de mult au progresat tinerii in raport cu obiectivele educative.

Aceasta recapitulare ii ajuta la identificarea prioritatilor ciclului urmator si la stabilirea mai exacta a tipului de activitate, ariei de dezvoltare personala sau obiectivului educativ asupra carora trebuie sa se puna accentul.

ORGANIZATIA NATIONALA "CERCETASII ROMANIEI"
ECHIPA NATIONALA DE PROGRAME

B. Propunerea si selectarea activitatilor

Rolul liderilor este de a orienta tinerii si de a le stimula creativitatea astfel incat actiunile organizate de grup sa corespunda intocmai intereselor fiecarui membru si sa conduca, in ultima instanta, la atingerea obiectivelor educative.

In grupurile nou constituite, sau dintr-o ramura de varsta mai mica, adultii pot propune ei insisi, in mod direct, activitati.

In echipele vechi, ca si pentru adolescenti, liderii trebuie sa promoveze si sa asigure un cadru democratic de luare a deciziilor, care sa permita tinerilor sa-si exprime ideile si sa conlucreze in procesul selectarii actiunilor.

C. Organizarea si pregatirea activitatilor

Odata ce activitatile au fost selectate, ele trebuiesc organizate intr-un calendar al grupului; trebuie, de asemenea, luate decizii privind responsabilitatea fiecarei echipe, rolul indivizilor, resursele necesare etc.

Aceasta este sarcina Consiliului Sefilor de Patrula, cu sprijinul liderilor adulti. Este foarte important ca activitatile sa fie astfel selectate incat sa trezeasca interesul fiecarui cercetas in parte, si astfel organizate incat sa li se poata garanta succesul.

D. Desfasurarea si evaluarea activitatilor. Monitorizarea progresului personal.

Aceasta faza ocupa cea mai mare parte a timpului alocat unui program.

Sa faca ceva in mod activ este ceea ce-i intereseaza pe tineri, si in special pe cei de astazi. Toate elementele Metodei Scout (sistemul patrulelor si al consiliilor, cadrul simbolic etc.) sunt utilizate pentru a asigura implicarea completa a tinerilor in desfasurarea unei actiuni.

Activitatile sunt evaluate atat de catre lideri, cat si de catre participanti in timpul desfasurarii lor, dupa incheiere sau chiar la multa vreme dupa aceea.

Aprecierea progresului personal este intrucatva diferita. In timpul acestei faze, liderii sprijina fiecare individ si fiecare grup in "monitorizarea" experientei castigate pe parcursul activitatii si a modului in care persoana sau echipa a contribuit la "optimizarea" vietii de grup.

Oricum, concluziile acestui exercitiu de "masurare a progresului" pot fi trase numai la sfarsitul ciclului de program, deoarece este nevoie de timp pentru a stabili in ce masura o serie de actiuni au contribuit sau nu la atingerea unor anumite obiective personale.

E. Identificarea si evaluarea progresului personal

Aceasta faza finala reprezinta aprecierea pasilor facuti de catre cercetas in directia atingerii obiectivelor ramurii sale de varsta.

Evaluarea se realizeaza in primul rand prin dialogul dintre tanar si liderul care l-a sprijinit pe tot parcursul programului. Ea se bazeaza pe observatiile facute in timpul celorlalte faze si pe evaluarea din interiorul grupului.

In momentul in care liderul adult considera ca cercetasul a realizat cresterea necesara respectivei trepte de progres, el poate propune acordarea insemnului pentru urmatoarea treapta.

Indiferent de rezultate, SARBATORIREA finalului unui ciclu si celebrarea a ceea ce s-a castigat trebuie privita ca parte indispensabila a unui program.